
Počivališče ob avtocesti v Mariboru, Anja Planišček: diplomska naloga

Source: *Urbani Izziv*, Vol. 9, No. 1, Infrastruktura / Infrastructure (junij 1998), pp. 107-108

Published by: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/44180653>

Accessed: 24-02-2025 21:27 UTC

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <https://about.jstor.org/terms>

This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

JSTOR

Urbanistični inštitut Republike Slovenije is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Urbani Izziv*

Priloga 3:

Primer objave datuma sprejetja in veljavnosti sprejetja oziroma spremembe plana namenske rabe prostora v koroškem uradnem listu za občino Maria Saal:

Kaernter Landes Zeitung, št. 1, z dne 9.1.1997

Marktgemeinde Maria Saal

Deželna vlada potrjuje odlok z dne 11. decembra 1996 ter sklepa občinskega sveta občine Maria Saal z dne 21. avgusta 1996 in 15. oktobra 1996, s katerim se izdaja nov plan namenske rabe prostora za območje občine, v skladu z določili 13. in 15. člena Zakona o občinskem planu (1995). Celovec, 19. december 1996.

Leslie Brown, State Rejects Land Use Plan for Camp Sherman, 1995

Lawrence F. Keller, Alan C. Weinstein, The Relationship Between State and Local government

P. J. Larkhman, D.W.Chapman, Article 4 Directions and Development Control:

Planning Myths, Present Uses and Future Possibilities, Journal of Environmental

Planning and Management, 39/1996, 1996

Peter Gulič, Prostorski plan države, IB revija 6-7 / 1995, Ljubljana, 1995

Inštitut za krajinsko arhitekturo, Strokovne podlage za izdelavo predpisa o podrobnejši vsebini in metodologiji študije za celovito presojo vplivov na okolje, Ljubljana, 1994

Fakulteta za računalništvo in informatiko, Laboratorij za informatiko, Razvoj informacijskih sistemov državnih organov RS – Metodologija strateškega planiranja, Ljubljane, 1996

Federal Ministry for Regional Planning, Building and Urban Development – Germany, Law and Practice of Urban Development in the Federal Republic of Germany, 1993

Počivališče ob avtocesti v Mariboru, Anja Planišček

diplomska naloga¹

Franc J. Zakrajšek, dipl. mat., Urbanistični inštitut RS, doc. dr. Marjan Krisper, Fakulteta za računalništvo in informatiko, Univerza v Ljubljani, Angelca Rus, dipl. geogr., MOL, Oddelek za urbanizem

Pojasnilo

Članek je napisan na podlagi rezultatov ciljnega raziskovalnega programa *Razvoj sistema nadzora nad občinskimi prostorskimi plani, ki so ga financirali Urad za prostorsko planiranje, Ministrstvo za okolje in prostor in Ministrstvo za znanost in tehnologijo, izvajal pa ga je Urbanistični inštitut Republike Slovenije v letu 1997.*

Literatura in viri

H.W.Davies, Planning Control in Western Europe, HMSO, London, 1990

Jay M. Stein, Classic Readings in Urban Planning – An Introduction, 1995

Milan Naprudnik, Vilibald Premzl, Urejanje prostora in varstvo okolja na Bavarskem, Maribor 1992

Frank Ennis, Planning Obligations in Development Plans, Land Use Policy 1994 / 11, 1994

Wisconsin Department of Transportation, Corridor Preservation and Access Management Guidance, 1994 / <http://www.gts.gov/smart/cat/amg.html>

Pri Mariboru je v zasnovi omrežja počivališč ob avtocesti v Sloveniji na Pyrinski smeri predvidena izgradnja počivališča najvišjega ranga z motelom, t.i. glavnega oskrbnega središča. V območju kjer je predvidena izgradnja, bo avtocesta imela značaj mestne obvoznice.

Avtorica projekta arhitektka Anja Planišček predlaga umestitev počivališča med naselji Rogoza in Spodnje Hoče, v območju opuščene gramoznice zalite z talno vodo jezera, ki ga avtocesta deli na dva dela. Glavni objekti počivališča so razmeščeni pod avtocesto in ob jezerih. Osnovna motiva umestitve počivališča v ta prostor sta sanacija površja in revitalizacija prostora. Med ostalim predvideva naslednja dejanja:

- sanacijo površja (ureditev brežin gramoznice, preoblikovanje naklonov, izravnavo in oblikovanje terena);
- revitalizacijo prostora (vzpostavitev razmerij med avtocesto, počivališčem in jezeri; členjenjem programov in prostorske zasnove);

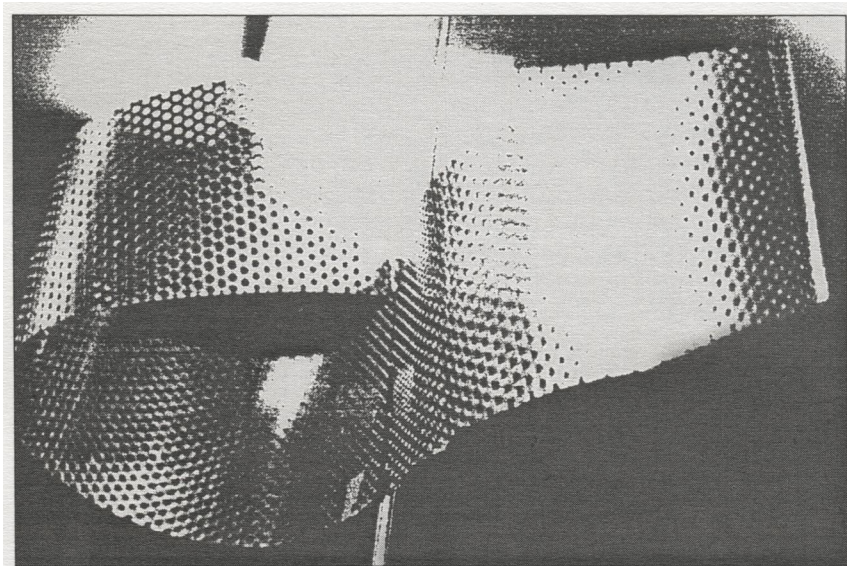
- ureditve jezer (naravnega na severozahodni strani avtoceste, med avtocesto, progo in naseljem, kjer se predvideva sponzani razvoj ter rekreacijskega na jugovzhodni strani avtoceste, ki je globlje in je možno razviti različne športno-rekreacijske in turistične programe).
- programsko navezavo na širše zaledje

Ali kot pravi avtorica sama: "Konvencionalna predstava o počivališču ob avtocesti je omejena na njegovo utilitarnost" in nadaljuje "... avtocesta je trak, ki se vije med različnimi točkami v prostoru; njena funkcije je najhitrejša povezava teh točk, zato je bistvena lastnost potovanja po avtocesti hitrost ... v nasprotju z zvezno hitrostjo avtoceste pomeni točka počivališča spremembo hitrosti in prekinitev potovanja."

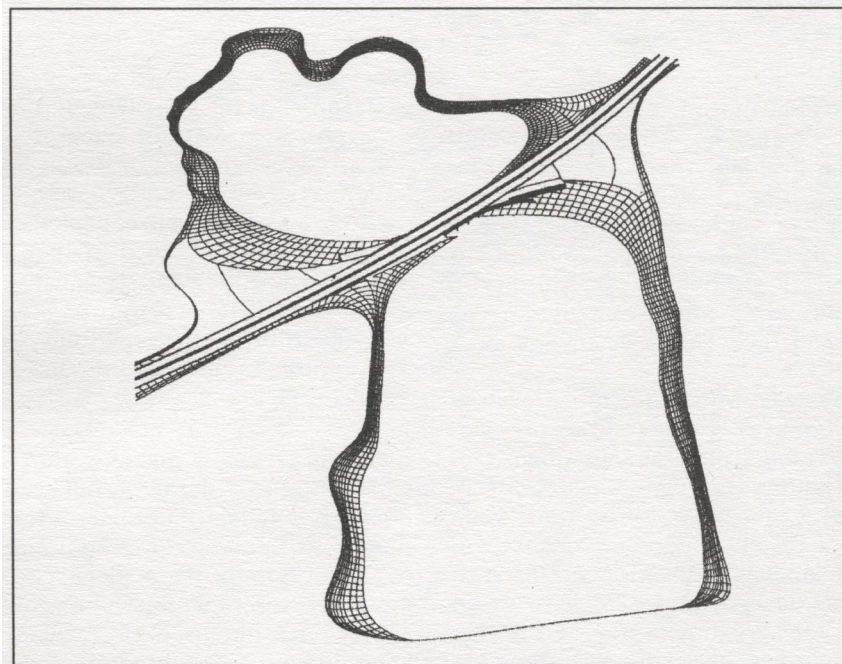
Zato, kot kontrast linearnemu in hitremu gibanju po avtocesti, avtorica izkorišča upočasnitev hitrosti, obrat smeri vožnje in spremembo ambienta kot oblikovalske motive. Počivališče obravnava

kot del neskončnega traku, ki se izvije pod avtocesto in v prečni smeri steče pod njo ter na drugi strani avtoceste zopet zavije nazaj

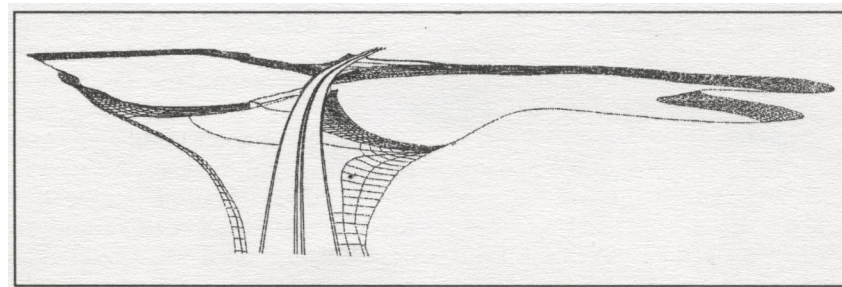
vanjo. Območje, kjer površina počivališča steče pod avtocesto se stika z vodo in se tako prepleta z naravnim prostorom.

Neskončni trak

Umestitev počivališča v prostor

Kaj je razlog za umestitev počivališča ob avtocesto? Najbrž povsem utilitarno, da uporabniki ceste vsako toliko upočasnijo svoje hitro gibanje po cesti in opravijo to ali ono fiziološko ali drugačno potrebo. Na točki ustavitve lahko celo preživijo del dneva (ali več dni), če jim tako ustreza in če je prostor več kot utilitarna postojanka. Lahko pa v avto le natočijo gorivo, vase pa kakšno brezalkoholno pijačo in se hitro prepustijo naslednji zburljiviji etapi potovanja od točke A do točke B, pri čemer je počivališče vmesna tehnološka nuja.

Objekt počivališča ob avtocesti je lahko arhitekturen objekt oziroma del grajene dediščine v prostoru. Lahko pa je le nujno zlo na tehnološkem čudu, čeprav pomeni vsak poseg v prostor spremi-njanje okolja, in je oblikovan in konec koncev, zakaj ne bi bil oblikovan, če se ga nek naložbenik že loteva.

Noben objekt ni izvzet iz prostora, ki ga obkroža. Končno bi lego za tako izvzet objekt težko našli kjer koli v Sloveniji. Praviloma je tak objekt umeščen v prostor, ki je že zaseden z drugimi objekti, dejavnostmi ipd.

Vsak novi objekt ob prometnici vzpostavlja nova razmerja z že zgrajenimi objekti in z okolico. Sploh pa, če se novi objekt postavi v sorazmerno degradirano okolje ali v prostor, katerega gospodarska raba je že zdavnaj prenehala. Takrat lahko govorimo o objektu, ki iz prostora, ki nima niti gospodarske niti ambientalne vrednosti, ustvarja novi prostor, ki ima oboje.

I.S.

Opomba

¹ Diplomsko naloga Počivališče ob avtocesti v Mariboru je izdelala Anja Planišček v letu 1997 pod mentorstvom prof. dr. Aleša Vodopivca na Fakulteti za arhitekturo, Univerza v Ljubljani. Diplomsko naloga je bila leta 1997 nagrajena z Študentsko Prešernovo nagrado za arhitekturo.